

Partners **for**
Innovation

DC3.2 Proposal for a multi-stakeholder process

Als onderdeel van actielijn C3 binnen het LIFE IP All4Biodiversity project
LIFE19 IPE/NL/000011 - LIFE IP All4Biodiversity

Jasmijn Sybenga | Partners for Innovation | 02-09-2024

In opdracht van: Martijn van Opijnen | Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid & Natuur

Inhoudsopgave

1. Doelstelling.....	3
2. De workshops.....	3
2.1. Vormgeving	3
2.2. Genodigde stakeholders en belanghebbenden	3
2.3. Bespreekpunten.....	3
2.4. Agenda.....	5
3. Afsluiting en vervolg.....	5

1. Doelstelling

Het doel is om door middel van drie workshops met relevante stakeholders belemmeringen in wet- en regelgeving te bespreken om inzicht te krijgen in de huidige situatie in geselecteerde N2000-gebieden. De resultaten worden uitgewerkt in een actieplan om uiteindelijk belemmeringen op het gebied van pacht(wetgeving), water(wetgeving) en natuurdoelen op te heffen. De input voor de workshops komen uit het rapport: **Belemmeringen in wet- en regelgeving voor natuurinclusieve landbouw en voor aanleg nieuwe natuur** (2021) (deliverable DC3.1 van actielijn C3).

Dit rapport beschrijft het proces van het opzetten van de workshops. De resultaten van de workshops worden beschreven in het rapport omtrent deliverable C.3.3: Recommendations and best practices.

2. De workshops

2.1. Vormgeving

Drie online workshops werden georganiseerd met de volgende thema's: pacht(wetgeving) (1 maart, 2023); water(wetgeving) (8 maart, 2023); Natuurdoelen (17 maart, 2023). Afhankelijk van de groepsgrootte werden de discussiepunten plenair dan wel in subgroepen (breakout rooms) besproken, zodat zo veel mogelijk input van de deelnemers kon worden verkregen. De workshops werden geleid door Isabelle Vreeke (LNV) samen met Torben Mulder (Partners for Innovation). Belangrijk om te melden is dat de workshop omtrent natuurdoelen werd afgelast vanwege te weinig aanmeldingen. De voorbereidingen voor deze workshop waren al wel getroffen en worden in dit rapport daarom ook beschreven.

2.2. Genodigde stakeholders en belanghebbenden

Voor de workshops werden verschillende stakeholders en belanghebbenden benaderd om deel te nemen. Getracht werd om een zo breed mogelijk publiek te trekken om zo de discussies over de verschillende onderwerpen vanuit verschillende oogpunten te belichten. Partijen die aanwezig waren zijn provinciale overheden (Limburg, Gelderland, Zuid-Holland, Fryslân en Noord-Brabant), natuurorganisaties (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming), boeren organisaties (BoerenNatuur), overheidsinstellingen (RVO en Rijkswaterstaat), adviesbureaus (Eelerwoude, Schuttelaar) en een onderzoeksinstituut (Naturalis) en stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

2.3. Bespreekpunten

De onderwerpen die in de workshops werden behandeld kwamen voort uit het rapport 'Belemmeringen in wet- en regelgeving voor natuurinclusieve landbouw en voor aanleg nieuwe natuur' (2021). Drie hoofdvragen werden van tevoren naar de deelnemers gestuurd en deze vragen werden ook tijdens de workshops behandeld:

1. Worden de belangrijkste belemmeringen en aanbevelingen herkend? Zijn er andere belemmeringen die op het betreffende thema een grote rol spelen?
2. Als we de aanbevelingen werkend willen maken, welke actie hoort daar dan bij? Wie moet wat doen binnen de verschillende thema's om de biodiversiteit te laten toenemen in de overgangszones;
3. Als je kijkt naar de belemmeringen voor de specifieke thema's (pacht, water, natuurdoelen), zijn dit dan ook de belangrijkste kwesties die spelen in jouw pilotgebied?

Onderstaand zijn de belangrijkste belemmeringen genoemd, voortkomend uit het rapport **Belemmeringen in wet- en regelgeving voor natuurinclusieve landbouw en voor aanleg nieuwe natuur** (2021), en die tijdens de workshops werden behandeld.

Pachtwetgeving

De belangrijkste belemmeringen met hun toelichting en aanbeveling uit het rapport op het thema pacht zijn:

1. Voor verpachting van landbouwgronden wordt als regel gehanteerd: verpachting tegen zo hoog mogelijk commercieel tarief.
 - a. Dit is een belemmering voor de natuurinclusieve boer en belemmerend voor de natuur.
 - b. Een mogelijke oplossing is dat overheden bij het verpachten van landbouwgronden eisen stellen aan het gebruik van de pachtgronden, de intensiteit van het bouwplan en het beheer van watergangen, natuur en landschap op het bedrijf.
2. Organisaties als Staatbosbeheer Natuurmonumenten en Provinciale Landschappen geven veelal 1-jarige pachtcontracten van natuurgronden. De natuurinclusieve boer wil duidelijkheid over een langdurige beschikbaarheid van gronden zodat hij kan investeren in de gronden om stabiel beheer uit te oefenen en zijn bedrijfsvoering, zowel economische, ecologisch en de biodiversiteit te bevorderen (CLM-rapport¹)
 - a. Dit is een terechte belemmering, aangezien het niet is toegestaan aan natuurorganisaties om gronden te verpachten voor een langer termijn aangezien die gronden doorgaans met 100% subsidie van rijk en/of provincie zijn verworven (CLM-rapport)
 - b. Mogelijke oplossing: terreinbeherende organisaties moeten werken met langdurige pachtcontracten. Dit is echter moeilijk te bereiken door bovenstaande belemmering. Indien de provincie toestemming geeft kan er overigens wel van afgeweken worden.

Waterwetgeving

De belangrijkste belemmeringen met hun toelichting en aanbeveling uit het rapport op het thema water zijn:

1. Waterdoorstroming versus natuurontwikkeling. Natuurinclusieve boeren willen natuur in sloten en op slootkanten behouden en zorgen voor voldoende waterafvoer, echter op diverse plaatsen is gefaseerd baggeren niet toegestaan
 - a. Nader bezien - Er zijn al mogelijkheden om toestemming te krijgen voor gefaseerd schonen van waterlopen. Welke ken je, en zijn die voldoende?
2. Ontvangstplicht: Als de aanliggende grond schraal beheerd of verschaald wordt, vormt deze ontvangstplicht een probleem voor de natuurinclusieve boer.
 - a. Nader bezien - Zijn er werkelijk geen ontheffingen mogelijk van de ontvangstplicht? Welke ervaringen heb je hiermee?
3. Vrijwillige vernatting ten behoeve van natuur is vaak in strijd met peilbesluit waterschap
 - a. Nader bezien. In ANLb-gebieden is het wel mogelijk gebleken hogere peilen in te stellen afwijken van peilbesluiten. Is er actie nodig op deze belemmering?

Natuurdoelen

Ondanks dat deze workshop uiteindelijk is afgelast vanwege een te lage verwachte opkomst wordt hier wel beschreven wat de beoogde deelnemers zouden bespreken op het gebied van natuurdoelen voortkomend uit het bovengenoemde rapport.

1. Belemmeringen betreft de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)

De belangrijkste (meest genoemde) belemmering die genoemd wordt bij de Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) en bij de afstemming tussen de SKNL en bestemmingsplannen is dat instemming van de

¹ <https://www.clm.nl/publicaties/natuurinclusieve-landbouw-hinderende-wet-en-regelgeving/>

gemeente vereist is bij het veranderen van de functie van een terrein van landbouw naar natuur en dat het wijzigen van de bestemming bij gemeenten vaak lang duurt met als gevolg dat de realisatietermijn die genoemd is in de SKNL-subsidiebeschikking overschreden wordt (tenzij er verlenging van de realisatie wordt verkregen).

2. De afstemming tussen SKNL en bestemmingsplannen

De regeling die daarna het vaakste wordt genoemd als belemmerend is de Wet Natuurbescherming (WNB). Bij de WNB gaat het om een reeks onderdelen van de wet; met name worden genoemd de belemmeringen die voortkomen uit de regels m.b.t. soortenbescherming, de compensatieverplichting bij aantasting van een leefgebied, de gevolgen van de externe werking van de WNB en de regel dat er bij aanleg van nieuwe natuur in een Natura2000-gebied geen tijdelijke verslechtering mag optreden van de aanwezige Vogel- en Habitatrichtlijn-waarden. Het moge duidelijk zijn dat dat het de bedoeling geweest kan zijn van de wetgever om via de WNB en via bestemmingsplannen onnodige belemmeringen op te werpen voor aanleg van nieuwe natuur. Met name deze belemmeringen verdienen dan ook nadere aandacht.

2.4. Agenda

Voor alle drie de workshops werd de volgende agenda van te voren uitgestuurd naar de beoogde deelnemers.

Tijd	Onderwerp
14:00 – 14:10	Welkom door Isabelle Vreeke, LNV – rationale bijeenkomst
14:10 – 14:20	Korte toelichting – belangrijkste bevindingen uit het rapport (Torben Mulder)
14:20 – 14:35	Reactieronde
14:35 – 14:40	Subgroepjes (indien voldoende deelnemers, anders plenair)
14:40 – 15:30	In groepen of plenair: van aanbevelingen naar actie - wat zijn de mogelijkheden?
15:30 – 15:35	Terug naar de plenaire sessie / korte pauze
15:40 – 15:55	Belangrijkste resultaten
15:55 – 16:00	Afsluiting + way forward

3. Afsluiting en vervolg

Deze rapportage beschrijft het proces van het opzetten van drie workshops om de geïdentificeerde belemmerende wet- en regelgeving (C3.1) te bespreken. De resultaten van de workshops worden beschreven in de rapportage van C3.3: Recommendations and best practices.